

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială. :: ::

Unirea

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei
Numărul 4 Lei

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

O încheiere

Precizări asupra reflexiilor provocate de considerațiile noastre politice

de Prof. AUGUSTIN POPA

Oameni și gazete, de calibru și nuanțe diferite, cu scopuri diametral opuse, tot mai continuă tălmăcirea și, mai ales, răstălmăcirea articolului nostru asupra chestiunii politice. Regretăm sincer că nu ne putem îngădui luxul de-a reproduce scrisul lor în întregime, deși aceasta ar fi cea mai convingătoare documentare a părerilor noastre. Suntem nevoiți să ne restrângem la modeste spicuri din ele, suficiente totuși, pentruca cititorii să-și poată da seama de grija induioșătoare ce ne-o poartă prietini și dușmani deopotrivă.

*

Vom încresta întâiu două articole ale păr. N. Brinzeu, publicate în „Biruința” din 14 și 16 Martie, drept răspuns „la exhibițiile gazetei „Unirea” de la Blaj”. Li-se cade acest loc nu atât pentru interesanta odisee ce au făcut-o până s’au putut odihni, în sfârșit, în coloanele primitoare ale gazetei clujene, cât pentru cinstea de care ne învrednicește introducerea lor (redactată, sau cel puțin inspirată de păr. B.), numindu-ne „eroi de codru cari te atacă la drumul mare și când vrei să dai față cu ei se fac nevăzuți...”) În realitate scrisul păr. B. e prea puțin eroic, pentruca să înspăimânte. Iată ce spune.

Constată încă odată, că libertatea politică proclamată de Papa ne privește și pe noi. „Acestui principiu, orice considerații vei opune, va trebui să admii, că acelea vor fi ale tale... dar nu sunt ale bisericii.” — Prea adevărat. Dar care înțelept a crezut vreodată că scriitorul acestor rânduri, iscălit sub un biet articol, este biserica și că el, cu o trăsătură de condei, a luat credincioșilor libertatea politică căpătată în dar dela capul creștinătății?

În loc de atâta teorie, păr. B. ar fi voit dovezi despre felul cum se prezintă partidul

*) Insultele „Biruinței” sunt atât de deprelate, încât nu mai au puterea de-a jigni pe nimeni. Nu putem lăsa însă fără o mică lămurire supărarea ciudată a păr. Brinzeu. — Ce s’a întâmplat? Sf. Sa a scris un articol în „Sionul” dsale (și în „Biruința”), care nu a fost pe placul nostru. Noi am scris, după gândul nostru, un altul în „Unirea”. Acesta nu a plăcut părintelui B. Ce era de făcut? Un nou articol, ori o serie întreagă, tot în pomenitele organe, sau în altele, după plac. Așa se poartă discuțiile în toată lumea și nu-i supărare. Dar nu. Sf. Sa a scris două articole și a pretins să i-le publicăm noi. Puteam să refuzăm a limine. Nu am făcut-o. Am cerut doar să le refacă nișel, restrângându-se în ele la obiectul în discuție. Nu a făcut-o, ci a cerut intervenția Ordinariatului nostru. Dar, firește, nu am fost caterisiți. Reșemnat, a ajuns în sfârșit, la redacția, căreia trebuia să i-se adreseze mai întâiu. — Ca mângâiere se leagă în iluzia, că am voit să scăpăm de greutatea argumentelor dsale. Durere, trebuie să-i luăm și această iluzie. Am publicat doar părerile și doveziile taberii averescane, scrise limpede și cu-

național-țărănesc. Fiindcă noi nu le-am dat, le aduce dânsul: „pertractări, fuziuni, difuziuni... Marmorosch-Blank”... etc. În special ce a făcut acest partid pentru biserica noastră? „Sau măcar luat-a angajamentele, că va reface toate nedreptățile cauzate bisericii noastre prin inarticularea bisericii ortodoxe ca biserică dominantă, prin statificarea învățământului, prin înstrăinarea Fondului religios și acum prin desființarea unor parohii?” — Cu alte cuvinte: nu putem rămânea în partidul național, fiindcă el nu a luat angajamente speciale de-a repara toate nedreptățile trecute și viitoare, pe cari ni le fac partidele sprijinite de păr. B. et. Comp. Bravo!

Dar are păr. B. un argument zdrobitor împotriva partidului național-țărănesc. Nu-i suflet unit pe care nu-l va impresiona. Acesta este cu atât mai nou pentru cetitorii de azi, cu cât este mai vechiu. Sunt, anume, articolele scrise acum 35 de ani în „Unirea”, sub semnul + — cum iscălea de obicei marele Augustin Bunea — asupra situației politice de atunci. Din aceste articole reproduce păr. B. părți lungi, apoi trage concluzia: „Nu trebuie decât să schimbăm frazele „Români” cu „ardelenii”... „pasivitatea” cu (veșnica) „opozitie” — și avem cea mai clară expunere a situației noastre cu partidul național din Ardeal”. — Ne dăm bătuți. Cu regretatul Bunea nu putem polemiza. De altfel discuția e și inutilă. Păr. B. anume, întărit în convingerile sale de libertate politică și prin telefoanele „Unirii” din 1921, declară că „orice s’ar mai discuta pe tema aceasta, n’ar fi decât a bate toaca la urechea surdului”. De acord. Discuția de până acum a dovedit-o cu prisosință.

*

Își spun și liberalii cuvântul. Prin glasul dlui Brutus Bârseanu, în „Națiunea” din 7 Martie, își exprimă convingerea că greșelile politice, pe cari le facem, „pornesc din spiritul drept și cinstit al Blajului tradițional” și își mărturisesc durerea sinceră „pentru zădarnica irosire a unui idealism atât de impresionant...” Ca să ne vindece, ne pun în vedere utopia

prințator de păr. Octavian Popa. Am fost gata să le publicăm și pe ale Sf. Sale, cu condiția de a-le da o formă mai bună. Așa cum se prezintau articolele păr. B. nu spuneau, anume, nimic ce ar fi putut contribui la limpezirea situației. De aceea, urmând chiar sfatul păr. B. de-a rezerva coloanele „Unirii” pentru teme „de ordin mai pozitiv pentru viața noastră bisericească”, am crezut că facem un bine, înapoiindu-i-le cu rugarea să binevoiască a se mărgini la discutarea chestiunii dacă este, ori nu, bine să avem în politică un front unic, și care să fie acesta, ori doară trebui să preferim o fărâmițare a puterilor noastre prin îmbrățișarea liberă a oricărui partid.

unei guvernări a partidului național-țărănesc, cu toată alergătură furioasă după slujbe, apetituri violente de căpătuială, etc. — Să creadă domnii, că ne-am imaginat tabloul și nu ne-am spăimântat. Pentruca noi nu vom privi prea tragic o zvărlire a multor netrebnici din slujbele pe cari le jăfuiesc acum, mulțumită felului cum merg toate la noi în țară, ci vom socoti operă de dreptate și de însănătoșare, nu de căpătuială, înlocuirea lor cu atâția oameni de treabă, pregătiți, cari au fost dați la o parte pe motive de politică mârșavă. Iar presupunând că d. B. va avea dreptate, în clipa când partidul național va lucra împotriva ideii și lozincii lui de existență, îl vom părăsi și vom cerca, în altă formă, să ajutăm la biruința steagului dreptății și al cinstei. Că în felul acesta cheltuim mult idealism fără rezultate concrete imediate, se poate. Dar cu acest idealism dârș și la aparență păgubitor am biruit în trecut și, suntem siguri, vom birui și în viitor.

Tot liberale sunt și „precizările” publicate de păr. Gavril Popă din Sătmărel, în „Baia-Mare” din 10 și 17 Martie. Sfinția Sa se „simte dator” să-și spună „cuvântul lămuritor”, fiindcă articolii „Unirii” sunt „de natură să producă perturbațiuni în convingerea politică a preoșimii din Sătmărel”. Împotriva celor câteva dovezi ale noastre „scoase din trecutul îndepărtat”, Sf. Sa opune: „o mie și o sută de dovezi”, foarte proaspete. Partidul național-țărănesc „nu e serios... a apucat pe panta demagogiei pătimășe și de multeori anarhice... propagă ura și lupta de clasă... nu contribuie cu nimic pozitiv la consolidarea internă a țării... etc.” Este deci limpede, că numai un „tradiționalism și conservativism păcătos, o regretabilă inconștiență” ne face să mai „ajutăm politica nefastă și munca negativă” a acestui partid. Singurul „partid de viață și potrivit nouă”, partid care a făcut România de azi, are concepție superioară... etc. este cel liberal! — Am înțeles. Argumentele sunt tari și actuale. Se pot ceti zilnic în coloanele „Viitorului”, de unde părintele P. le-a adunat cu destulă caznă.

*

Concluzii diametral opuse scot din articolul nostru suratele „dominante” din Sibiu și Cluj. „Telegraful” (Nr. 20-21) sperie biserica greco-orientală cu soarta grozavă ce o așteaptă, dacă partidul național-țărănesc ar veni, Doamne ferește, la guvern. El nu ar avea altă slujbă decât să răsplătească pe „frații noștri uniști” pentru credința lor politică, împlinind toate apetiturile „Blajului modern, crescut în duhul cel mai îngust romano-catolic”. E foarte firesc. Articolul din „Unirea” dovedește definitiv cece adevărații pravoslavnici știau de mult, că adevăratul partidul național-țărănesc e simplaminte „par-

**) Fraza obișnuită a „Telegrafului” dă dovadă de spirit și grecesc și oriental. Seamănă cu un elev răzgâiat, care face compliment profesorului său, dar nu uită să scoată, în aceeași vreme, și limba.

N. R.

i dul clerical greco-catolic visat de redactorii „Unirii” („Renașterea” din 6 Martie). — Suntem mândri de această izbândă a noastră. Dar avem și noi nedumerirea, pe care o exprimă un „ortodox” în „Gazeta Transilvaniei” din 16 Martie: Dacă partidul național-țărănesc este, cu membrii lui, greco-catolic, ne-ar plăcea să știm câți greco-orientali au mai rămas în țară? „Telegraful” i-ar putea număra destul de ușor.

Precum se vede, situația noastră nu e grea. Unii ne atacă, alții ne plâng. Unii, fiindcă cu politica noastră nu câștigăm nimic pentru biserică, alții fiindcă am pus stăpânire pe partidul național-țărănesc. Semn că suntem pe calea dreaptă. Și pentru că nimeni să nu mai poată răstălmăci ceea ce a fost spus destul de limpede, fixăm încă odată, cât se poate mai simplu, vederile noastre.

Avem un singur ideal politic: *Insănătoșirea vieții publice pe temeliiile dreptății și cinstei creștinești*. — Dacă pentru „Telegraful” acest ideal e îngust, romano-catolic, ne bucurăm.

Pentru izbânda acestui gând sunt datori să lupte toți Românii. În chip deosebit, membrii bisericii noastre, fiindcă abaterea dela acest ideal ne amenință neconținut în însăși existența noastră.

Mai curând va birui acest ideal al dreptății, dacă vom lupta pentru el *toți sub un singur steag*, decât dacă ne vom împrăștia în toate partidele.

Partidele cari ne cărmuesc până în prezent nu înfăptuesc acest gând, nici față de țară, nici față de biserică noastră. Dovadă situația de azi a țării și a bisericii.

Vom sprijini deci partidul care și-a făcut lozincă de existență din împlinirea acestui program. Dacă nu-l va împlini, se va destrăma și noi vom apuca alt drum, spre aceeași țintă.

Această teză nu este decât confirmarea atitudinii noastre de până acum, pe care nu avem nici un motiv să o schimbăm, situația politică rămânând neschimbată. Ar fi și riscat să încercăm o schimbare a ei, date fiind convingerile actuale ale poporului și, de altă parte, limpezirile pe cari le va aduce viitorul apropiat.

Pentru Sinod

Litigiile dintre preot și credincioși ar trebui aranjate mai expeditiv *)

S'a convocat mult așteptatul Sinod arhiepiscopal, și ave chiar și programul, dar avem în aceeași vreme, și latitudinea, de a propune unele chestiuni ce le credem de importanță pentru bunul mers al bisericii.

Fie-mi deci permis să ating o atare chestie. Ca unul, care am puțința de a umbla prin foarte multe parohii (60—70 la an), în diferitele părți ale arhiepiscopiei, am și puțința unei experiențe la fața locului asupra lucrurilor, pe cari P. Veneratul Consistor le cunoaște aproape numai din scrisori oficiale, cari adese nu prea acoper realitatea.

În „dosare” toți suntem de tot activi și neobositori pentru mântuirea sufletelor; în sate vezi cu ochii realitatea. Dacă ieri a fost grea pastorația — azi de mii de ori e mai grea. Deoparte spiritul postbelic ne-a stricat pe noi și credincioșii, de altă parte credincioșii au alte vederi și concepții; de-o parte vederile noastre strâmte, de alta pândă slujbașilor Escelenței neodihnite; de o parte cadrele vechi de slujbă fără predici, ori predici măcâte, cetite, și nepotrivite (exemplul celui de 24 ani, care spune: înainte de asta cu 25 ani, am fost chemat la un bolnav, și m-am întâlnit cu un lup...), iar de altă parte purtarea noastră care face pe credincioși se exclame: predică apă și bea vin. Și alte multe nenumărate cauze ne pun slujba în inferioritate față de trecut.

Și acum la chestiune: De azi pe mâine, o parte a poporului ne părăsește, 30—50 familii s'au înscris în lista ortodoxă, cu care „fratele” fugă la Ivan. Cercetezi cauza: ai putea spune fără nici o cercetare că preotul e de vină!! Că vina asta e canonică: se poate dovedi, cercetări, martori etc., ori rezultă din

*) Bucuroși de pornirea unei discuții pe chestii puse la ordinea zilei pentru apropiatul Sinod arhiepiscopal, dăm aceste șire al păr. I. Belu, deși avem părerea, că chestia atinsă de Sf. Sa este mai mult de competența unui conciliu provincial. N. R.

miile nuanțe ale vieții, lipsa de prudență, hiperzel etc., e altceva. Fapt e, că în toate atari dosare dela Consistor, cei ce trec pun vina în căruca părintelui.

Revin: Se întâmplă cazul sus amintit. Legislația canonică leagă mâna arhierului: cutare e paroh, ori administrator, care pe hârtie se poate strămuta, dar în practică nu.

Ce urmează? Cercetări, protopopul amână, cu nădejdea că ameliorarea va veni dela sine, referentul ține cu lunile cauză pentru „studiere” — și în această vreme se risipește turma lui Hristos.

Se risipește turma? Cine e de vină? — 1. Preotul 2. Consistorul.

Dacă cineva are nefericirea de a fi cauza unei rupturi în parohie, fie și cel mai bun altfel, datorința lui ar fi să-și ceară imediat strămutarea, iar a Consistorului ar fi să-l strămute în 24 ore. S'ar evita multe rele. Cercetarea canonică ar putea urma mai târziu, netulburată, cu mai puțină patimă; s'ar putea fixa apoi sancțiunile și am evita risipirea credincioșilor, cari și altfel sunt supuși multor momeli.

Consistorul, și azi e condus de mentalitatea veche: milă față de preotul amărât, cu familie grea etc. E foarte natural și uman, dar nu e mai puțin adevărat, că interesele bisericii primează față de cele particulare. Presupun, că sunt corect, zelos; dar am nefericirea să fac sminteală, prin un pas pripit, ori altceva. Bine. Ce pierd eu, care sunt de altfel apreciat și cunoscut de superiori, dacă beneficiul x îl schimb cu altul y? Nu sunt tot așa preot, cu beneficiu, pentru susținerea familiei — fără să duc în pierzare alte suflete? Chit, că așa avea cu ceva mai puține venite, din slujba de milojală ce o avem? Oare nu suntem datori a ne jertfi pentru binele sufletesc?

Am zis, e de vină și Consistorul. Un caz: cutare parohie ruinată, suflă vântul pustiirii în biserică, în supredificate, și — în viața sufletească a poporului. De 3—4 ani cercetări, anchete, făcute chiar și de membrii Consistorului. Poporul demoralizat: Corb la corb nu-și scoate ochii! Familii întregi părăsesc biserică unii la ortodocși, alții la secte. Părintele perorează: vedeți că-s nevinovat! Strigă: să mă

Foița „Unirii”

Pentru sf. Paresimi.

Cam așa și — tot nu prea

Una-alta din viața pastorală

de Dumitru Neda.

II

— La sate ești izolat, n'ai „societate” și așa încetul cu încetul te tâmpești.

— Continuăm și întregim fraza: dac'ai trecut ca un „tâmpit” prin liceu, ai rămas același în seminar și întri în parohie ca s'o duci mai departe pe aceeași ogașă a inerției intelectuale, „oțelit” pentru a înfrunta orice tentativă de a rupe cu felul de viață-vegetație de până aci de o nebuloasă reminiscență biblică interpretată deoandoselea: De-acum dormiți și vă odihniți... (Mt. 26, 45).

Așa da. Subscriu cu amândouă mâinile: așa te vei „tâmpii”, respective vei progresa în — „tâmpenie”. Cu siguranță matematică. Prouti figura docet.

Altcum, să-mi fie îngăduit să protestez contra acestei afirmații injurioase.

A pomeni de izolare, astăzi, în lumea P. D. T. și a tiparnițelor, e cel puțin anahronic și un ciudat amestec de indignare și compătimire îți copleşte inima, când ți-e dat s'auzi

o bazaconie nerumegată ca aceasta. Mult aș dori să știu acel sătuleț, ori cătun, atât de dosit încât să-i scape poștei; cine-mi va ști spune numele acelei localități și a preotului ei să-l felicite. Fericite plaiuri trebuie să fie acelea, a căror liniște nu o mai tulbură vizitatori nedoriți, nici chiar „ochii vlădicului”.

Dar să lăsăm gluma la o parte.

Teama de singurătate e un semn sigur de inferioritate spirituală. (La suflete de Cain-i ar fi grozav să ne gândim între preoți). Și bine ar fi, dacă unii frați din curată dragoste de sine nu și-ar trâmbița la toate răspântiile această „teamă”, străină tuturor marilor dascăli și sfinți ai bisericii și tuturor cugetătorilor de seamă ai omenirii. (Să ne gândim numai la imnurile de slavă ale singurătății, ce ne-au rămas moștenire dela Th. Carlyle).

Tâlcul nu e greu: Ce mediu poate fi mai prielnic adâncirii spirituale și cugetării profunde concentrate, ca tocmai liniștea patriarhală a unui sătuleț ferit de fumul fabricelor, uruitul tramvaielor, masivitatea oprimentă a clădirilor, imbulzeala flămânzilor la câte-un os de ros, hărmălaia, harța și ghionturile împrumutate dintr'un furnicar unde aziști zilnic la spectacolul sinistru al celui bestial bellum omnium contra omnes?

E un privilegiu mai mult decât regal — și cât de puțini sunt ceice se folosesc de el — să te poți retrage într'un colțisor tăcut spre a te desfăta de capodoperile gândirii și sim-

țirii umane și spre a stoarce un înțeles mai adânc vieții din trecut și manifestărilor ei actuale în noi și în tot ce ne împrejmuește, înlesnindu-ne, treptat-treptat, o vedere tot mai clară și în tainele și splendorile micro-și macro-cosmosului. Pentru o sumă bagatelă poți să ai *cu tine, ori unde*, pe Socrate, Plato, Aristotel, Homer, Pindar, Virgilius, Cicero, Dante, Molière, Milton, Goethe, Schiller, Shakespeare, Vlahuță, Coșbuc, Goga, Ciura, Agârbiceanu, Brătescu-Voinești, Lessing, Mercier, Iorga, Onciul, Xenopol etc. Culmea la toate o face însă specialitatea preotului. *Teologia*, cu deosebitele ei ramificații: Studiu biblic, apologetică, dogmatică, morală, istorie bisericească, patristică, ashetică și celelalte surate, cari au purtători de cuvânt celebri ca: Ieronim, Cornely, Vigouroux, Schanz, Bougaud, Klug, Weiss, Hurter, Pesch, Palmieri, Suci, Noldin, Lehmkuhl, Ballerini, Nicolescu, Gasparri, Wernz, Theodorian-Carada, Hergenrother, v. Pastor, Grisar, Denifle, Bunea, Bardenhewer, Fessler, Meschler, Sf. Alfonso, Faber și atâția alții, a căror nume fac mândria bisericii. Unde mai pui apoi pe Tertulian, Origen, sf. Ciprian, sf. Augustin, sf. Vasile, sf. Gregoriu Teologul, sf. Teodor Studitul, sf. Toma de Aquino, sf. Bernard, cu pleiada celorlalți tovarăși de sfințenie și știință!

Asta-i societatea, în care i-se stă unui preot. Elita inteligenței și culturii e lumea, cu care se cade și-i dator să țină legături intime

faceți protopop, ca să spălați rușinea de pe capul meu și — turma turbă.

Hristos ar fi lăsat oia pierdută? De ce nu a aflat Consistorul modalitatea imediatei suspendări, ori transferări? Pentru că avea de-a face cu un paroh? — Litera ucide.

Să fie cineva cât de corect, prin faptul că are conflicte grave, i-s-a dat certificatul că nu e vrednic.

Rezumat: Să se caute modalitatea sancțiunilor față de atari elemente, neaptea pentru păstrarea credincioșilor în biserică; să se afle modalitatea, ca în cazuri de mari conflicte între popor și preot, indiferent de statul ecleziastului, să se poată suspenda transfera — înainte de a face anchete.

S'ar păstra parohiile, s'ar evita ciocnirile și ne-am lipsi de documentele publice, în care se terfelit un om, tată altfel la o familie onorabilă. Ca să se poată ajunge aci, se cere însă mai puțin birocratism.

Pr. Ion Belu.

America docet. Din ucenică a „vechiului continent”, America a ajuns învățătoarea noastră, în multe privințe. Mai ales în ceea ce privește înțelepciunea lumii acesteia. În vremile din urmă însă tot mai multe semne arată, că și în privința vieții și organizației religioase va trebui să învățăm tot mai mult dela „lumea nouă”.

Este foarte grăitoare, în direcția aceasta o hotărâre a consiliului municipal din New-York. La propunerea consilierului catolic Mac Kee, consiliul a decis să-și deschidă ședințele cu o rugăciune. Rostirea rugăciunii a fost încredințată părintelui Cashin, membru al consiliului, iar răspunsul îl dau toți membri, deș aparținând la confesiuni diferite.

Noi ne lăudăm atâta, că „ne-am născut creștini”. Totuși ce loc de cenușotcă are la noi religia în atâtea manifestări ale vieții noastre publice. La noi nu îndrăznim nici măcar să ne gândim la o dorință atât de... retrogradă și atât de firească, totuși, într'o țară creștină: deschiderea adunărilor și ședințelor prin rugăciune. Mai curând suntem gata să discutăm

scoaterea rugăciunii și din școalele, în cari păstrăm, de dragul trecutului, religia ca studiu obligator.

Ne-am născut creștini și totuși încreștinarea noastră e o problemă a viitorului!

Știri mărunte

Personale. Foia trecută a sosit la Blaj Preasfinția Sa episcopul ALEXANDRU al Lugojului, pentru a da câtorva candidați hirotonia de preot și pentru a conferi clericilor arhidiecezani tonzura și ordul lectoratului.

— P. Ven. Ordinariat de Lugoj a numit pe pâr. Antoniu Fărcaș paroh la Tuștea, pe pâr. Septimiu Câmpăan paroh la Bârcea mare, pe pâr. Pavel Drăgan adm. parohial la Lighed, iar pe pâr. Sebastian Bănăfan adm. parohial la Vaideiu.

— P. Ven. Ordinariat arhidiecezan a numit pe pâr. Aurel Glîgor paroh la Certegea.

A murit C. Sandu-Aldea. Neîntrecutul povestitor al celor „Două Neamuri”, profesorul Constantin Sandu-Aldea, s'a așezat spre veșnică odihnă în pământul, pe care l-a iubit și înțeles ca puțini alții. Natura cu frumsețile ei nesfârșite, viața dela țară cu aierul tare și sufletul sbuciumat, raporturile și ciocnirile violente dintre boeri, arândași și țărani, Bărăganul cu întinderile lui fără hotare, pierd pe cel mai bun tâlcuitor al lor. De aceea în sufletul rămănesc, cași pe paginile istoriei noastre literare, amintirea lui Sandu-Aldea va rămânea neștersă de vreme.

Locale. Dumineca viitoare, a patra din sf. Paresimi, va predica în catedrală pâr. Ioan Popu-Câmpăanu, profesor la liceul de băieți.

— Marți, în 22 l. c. s'a ținut a patruzeci și una **adunare generală a băncii „Patria”**. Acționarii s'au convins și cu acest prilej de soliditatea vechiului nostru institut financiar. Cu toată criza economică financiară și lipsa numerarului, care a stânjenit în mare măsură activitatea tuturor institutelor similare, „Patria” arată, la un capital abia trecut peste 10 milioane, o circulație de 1,166.046.716'28 Lei. Și cu toată investițiile nouă dela fabrica „Vul-

can” se cifrează la suma considerabilă de 6 milioane, s'a putut realiza un beneficiu net de 2.094.231'53 Lei. Astfel acționarii au putut fi împărțâți cu o dividendă de 200%, iar pentru scopul culturale s'au distribuit 71,769'26 Lei. În comitetul de direcțiune și censori au fost aleși, fără excepțiune, tot membrii de până acum. Un semn, că „Patria” va merge și în viitor tot pe vechiul drum.

— Ultima conferință anunțată la noi pe acest an de „Extensiunea universitară” a ținut-o d. Alexandru Lapedatu, președintele de onoare al acestei importante instituții culturale, vorbindu-ne despre nuanța de deosebire ce este între „Transilvania” și „Ardeal”. Desăvârșit stăpân pe materia de care s'a ocupat, d. Lapedatu, el însuși un ardelean, a dat — fără s'o intenționeze și chiar căutând să dovedească contrarul — cea mai strălucită dovadă, că există o conștiință „ardelenească”: aceea, care ne-a dat și a știut să afișeze „Transilvania”.

Pentru Institutul recunoștinței. Adunarea generală din acest an a „Albinei” din Sibiu a votat pentru Institutul recunoștinței suma de Lei 50,000, iar banca „Vlădeasa” din Huedin a venit și ea cu aceeași sumă în ajutorul instituției noastre culturale. — Tot aici amintim, că pentru fondul studenților bolnavi dela școlile din Blaj, „Albina” a dat suma de 5000 Lei.

O nouă legăție română la Tokio. Pe ziua de 1 Aprilie se înființează o legăție română la Tokio (în Japonia), de pe urma căreia se dă ca sigur, că ratificarea tratatului referitor la Basarabia are să se facă în timpul cel mai scurt posibil și din partea Japoniei.

† **Nicolae Necrilescu**, paroh și vice-protopop onorar în Necrilești (arhidieceză), s'a stins la 27 Februarie c. în anul 66 al vieții și 36 al preoției sale cinstitute. — Odihnească în pace!

† **Pâr. Ioan Bora**, paroh în Petros (eparhia Lugojului), s'a stins la 18 Februarie c. în anul 72 al vieții sale cinstitute. În cursul războiului a avut multe de suferit pentru sentimentele sale românești, cari l-au ridicat alături de marii mucenici ai neamului. A avut o înmormântare frumoasă. — Fie-i partea cu dreptii!

† **Lucreția Șuteu n. Pop**, preoteasă văduvă, s'a stins la 6 Martie c. în anul 66 al vieții. — Odihnească în pace!

orice preot și nu „lumea” — fie chiar și „lume bună” — în înțelesul ei provincial. E trist din cale afară să vezi preoți, oameni cari ar trebui să fie ai spiritului și ai idealului pur, să-i vezi abțiați după legături cu o „lume” disprețuită chiar și de mireni superiori ca gândire și simțire*).

— Toate-s bune și frumoase, dar aici totuși are cuvânt și acel *marsupium aureum* al adagiului latin, și — nu-s parale, nu-s...

— Vorbă să fie! Dar cine zice că-i neapărat de lipsă ca tu popă „dela spatele lui Dumnezeu” să ai toate capodoperile literareștiințifice ale trecutului și ale vremii? Și cine zice că trebuie să ți-le câștigi pe toate *deodată*? Nu s'așteaptă doar' dela tine să ai o bibliotecă rivală cu a lui Cipariu. Dar la orice caz e supărător de rușinos să cauți de geaba într'o casă de preot o viață a lui Isus, o Pastorală bună, o Dogmatică, o Apologetică, și o Morală la nivel, câteva tratate de asheză, de sociologie creștină, apoi Imitatio Christi, Filoteia și Cartea Cărților: sf. Scriptură, lângă carea îi stă atât de bine unei bune Istoriei bisericești. Sigur: nu tu ești chemat să dilucidez chestia medievală: câți ingeri incap în

* Din lipsă de spațiu nu pot fi reproduse aici admirabilele observații ale lui Jules Payot asupra valorii morale-etice ce reprezintă „lumea mare” din provincie. Se pot citi însă cu folos în „Educația voinții” ed. IV. București 1921 (Socec), în trad. dlui Nicolae Pandrea. Le recomand atenției celor interesați în cauză.

vârful unui ac, nici să ții disertații despre coafura dela curtea Cleopatrei, dar ești obligat să adâncești doctrina al cărei propovăduitor ești, ca s'o iubești tu însuși și să poți face și pe alții s'o iubească. Atcum vei fi un povătuitor orb al orbilor și știi vorba Domnului: „iară de va povătuitor orb pe orb, amândoi vor cădea în groapă” (Mt. 15, 14). Ș'atunci *ce rost mai ai tu* în ordinea socială și morală? Maturătorii de stradă se îngrijesc să-și aibă sculele trebuincioase și de voie, de nevoie, își fac datorința față de obște, fără să cârăie prea mult, odată ce și-au ales acest modru de traiu și persistă în el.

Să nu dovedim noi preoții o mentalitate inferioară acestora!

— Alt necaz: N'avem cărți de specialitate teologică în românește.

— Necaz și nu prea necaz. Cel puțin nu-i așa mare necaz cât să nu te poți ajuta singur în el. Și anume: învață, respective desăvârșește-ți cunoștințele limbistice de liceu și „necazul” s'a evaporat: poți citi în original. Pentru ca să poți înțelege o operă teologică, — atâta se cere dela tine —, să zicem: în limba italiană ori germană, nu-i neapărat de lipsă să stăpânești aceste limbi ca Manzoni, ori Grillparzer. De limba latină nici nu mai pomenim.

În orele de istorie bisericească vei fi auzit de bunăseamă, vorbindu-se de misionarii bisericii Romei și de opera lor. Ei bine! Dacă

aceștia pot să învețe limba japoneză, chineză, eschimoacă, limba Bușmanilor, a Zuluciferilor ori a Hotentotilor, ca să poată *vesti cu graiul* cuvântul Domnului în aceste limbi, de ce n'ar putea și pâr. Pafnuție din Surpătură să învețe atâta franceză de ex. cât să înțeleagă un periodic de pastorație și predici cumiști, ca să poată spune ascultătorilor și niște vorbe cu miez, fără să-i chinuie, imblătind la verzi uscate trase din pustiul unui cap deșert?

Toate se pot cu nițică sfortare și numai așa. Gură și înțelepciune a făgăduit Domnul că se va da de sus pentru anumite ceasuri de grea încercare, apostolilor strimtorăți (Lc. 21, 14—15; Mc. 13, 11) — ceea ce nu îndrituiește chiar de loc pe urmașii ucenicilor lui Hristos la trândăvie întru cumiștire crescândă.

— N'ajunge vremea pentru studiu, între atâtea alte ocupații (țărini, vite, slujbe, cateheză, griji familiare, reparații ori clădiri noi etc.).

— Hoc autem credit judaeus Apella! Cine nu-și poate împărți vremea la sate, așa ca să-i rămână și-un ceas de răgaz pentru îndeletniciri intelectuale, acela-i pur și simplu: un ne-om. Taina acestui subterfugiu dealtminteri nu-i prea mare: ignoti nulla cupido. Iar eu mai zic: Otium pulvinar diaboli. Te păcătoșește și te — tâmpește.

Unde dai și unde creapă!

Telefonul „Unirii“.

P. Galați. Că muzica desanțată a iazz-bandurilor moderne, este un stimulent al desfrâului, poate fi foarte adevărat, dar nu mai puțin adevărat este că aceasta muzică nu poate avea pretenții de artă. A spus-o doar acum de curând atât de bine maestrul Enescu, că »n ci o artă nu te apropie mai puternic de credință și de divinitate decât muzica adevărată și așa se explică, de ce mai toți muzicienii au fost niște mistici incorrigibili.«

M. Făgăraș. Să nu vă închipuiți, că numai în părțile Dvoastră se fac la poșta mizerii în jurul distribuirii presei noastre catolice. Obiceiul, neapărat barbar și balcanic, este destul de general, fiindcă, iată ce ni-se scrie din părțile Bacăului: »Din transportul ce ni-ați trimis, mi-s-au furat Nr. 4 și 5 ai „Unirii“. Din revista dela Iași „Lumina Creștinului“ care mi-a sosit batjocorită și murdărită, mi-s-a mai furat suplimentul numit „Sentinela catolică“, iar în numărul de pe Martie al revistei „Viața“ am găsit chipul repausatului preot franciscan Orlandi batjocorit în modul cel mai obraznic.“ — După cum vedeți în alte părți se întâmplă lucruri și mai puțin onorabile decât în părțile noastre. În schimb, dacă vre-un număr al „Revistei“ ortodoxe dela Cluj nu ajunge, din întâmplare, la cutare preot din vre-un cătun al părților sătmărene, imediat se mobilizează întreg aparatul administrativ, făcându-se cercetări peste cercetări, mernite a șicana și eventual a lipsi chiar de pâine de cutare „unit“, care se întâmplă a fi în fruntea vre-unui serviciu poștal din apropiere. Și toate acestea „pe sfânta dreptate“ și în numele »protecției celei deopotrivă«

D. B. Cluj. Suntem și noi de părerea, că încheierea concordatului este în strânsă legătură cu plecarea în Italia și la Roma a M. Sale Regelui. Trecând prin Roma, M. Sa, ca bun catolic, va vedea neapărat și pe sf. Părinte, iar întâlnirea aceasta prin nimic nu poate fi pregătită mai potrivit decât prin semnarea în prealabil a Concordatului. Totul atârână deci dela călătoria M. Sale, care dacă se va face, împotrivirea ortodoxă a dlui ministru Goldiș și a celor ce li dau inspirațiile referitoare, nu poate să mai fie o piedecă în calea semnării Concordatului. De aici se explică și următoarea știre apărută de curând prin gazete: »D. Goldiș este convins (!) de necesitatea semnării Concordatului«. Și totuși: »Concordatul Va fi semnat de d. Octavian Goga, ca interim al ministerului cultelor «

G. Târgu-Mureș. Confirmăm primirea sumei de 200 Lei. Abonamentul e achitat până la finea anului curent. Restanță nu a fost.

C. Aind. Dela păr. Roșian am primit 180 Lei în contul abonamentului D-voastră.

Dr. G. Sibiu. Am primit abonamentul pe o jumătate de an.

Biserica. Ighiu. Chităm primirea sumei de Lei 200.

Dr. G. Carei. Am primit suma de 200 Lei.

Convocare

Cassa de economie, S. p. a. din Blaj, își va ținea a XXXVII-a adunare generală ordinată anuală la Blaj, în localul institutului, Marți la 26 Aprilie 1927 la orele 12 a. m.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea adunării, stabilirea capacității de a hotări.
2. Raportul consiliului de administrație pe anul de gestiune 1926, și prezentarea încheierii de conturi.
3. Raportul comitetului de cenzori.
4. Aducerea hotărârei asupra încheierii de conturi, asupra împărțirii profitului și votarea absolutului pe seama consiliului de administrație și a comitetului de cenzori.
5. Propunerea consiliului de administrație pentru urcarea capitalului societății dela 1 milion la 10 milioane și pentru fuziunea institutului cu băncile Economica din Dicosănmărtin, Praid, Bălăușăr, Valea Lungă și cu Cassa de Păstrare Târnava din Sighișoara.
6. Modificarea statutelor.
7. Alegerea membrilor în consiliul de administrație și în comitetul de cenzori.
8. Eventuale propuneri.

Acționarii, cari doresc să-și exercite dreptul de vot, au să-și depună acțiunile, precum și documentele de împuternicire la cassa institutului, respective la Banca Economică, Societate Anonimă, în Dicosănmărtin, până la 25 August 1927 orele 12 a. m.

Consiliul de Administrație.

Parohia rom. unită Lechința de Mureș.

Nr. 37/1927.

188 2—3

Publicațiune.

Pentru zidirea bisericii gr. catolice din comuna Lechința (de Murăș), județul Turda, subsemnata reprezentanță parohială publică licitațiune minuendă cu oferte închise. *Terminul ultim pentru prezentarea ofertelor este ziua de 14 Aprilie a. c. ora 12.*

La oferte se va alătura vadiu de 60,000 Lei, în efecte publice, în libele de depunere nevincolate, sau în bani gata. În oferte se va arăta rabatul la % asupra prețurilor din deviz, iar nu suma globală. Planurile, preliminarul de spese, caietul de sarcini și condițiile de contract, pe cari reflectanții vor avea să declare că le cunosc, se pot studia zilnic în cancelaria parohială, și reflectanții pot vedea la fața locului materialul de cărămidă, var, prund și pietriș, pe care-l prestează parohia.

Reprezentanța parohială își rezervă dreptul a hotări liber asupra ofertelor, fără considerare la suma oferită, și nu rebonifică nici o cheltuială făcută de reflectanți.

Lechința (de Mureș), din ședința reprezentanței parohiale ținute la 15 Martie 1927.

Ioan Boeriu
paroh-președinte

Remus Brusture
curator primar.

VIȚĂ DE VIE
cu rădăcini, altoită, de prima calitate
Pomiroditori — Arbori ornamentali
de cea mai bună calitate și cu prețurile cele mai ieftine se află la (2—3)
Nicolae Vityé
Pepiniera de viță de vie și școală de pomi
Cenadni vechiu, jud. Torontal
Se caută revanzători — Prețurent la dorință!

Doriți să vă edificați casă?
Vreți să faceți lucru bun, frumos, trainic și cert? Nu uitați că s'a așezat în Blaj
Un constructor român
care a stat multă vreme la București și lucrează cinstit și cu pricepere.
Face planuri și devize în prețuri modeste.
Construcții în beton armat, zidărie și paientă.
Face planuri și devize pentru biserici și case parohiale.
Planuri în stil românesc
Doritorii să se adreseze la
Nicolae Donia-Donescu
(273) 3—12 Blaj, Str. Principele Carol Nr. 156.
Citiți și răspândiți „UNIREA“.

Prospect de emisiune

Subsemnații fondatori înființăm o bancă sub numirea „BLAJUL“, Institut de credit și economii, societate anonimă, cu sediul în Blaj.

1. Scopul societății este dezvoltarea spiritului de economie, procurarea capitalului necesar locuitorilor din Blaj și jur, în special economilor, și a contribui la dezvoltarea comerțului.
2. Durata societății este pe timp nelimitat.
3. Capitalul societății este de Lei 6.000.000, adică șase milioane Lei, împărțit în 12.000 acțiuni nominative de câte 500 Lei acțiunea, din care emitem deocamdată Lei 3.000.000 (trei milioane), împărțit în 6.000 acțiuni, având fiecare acțiune dreptul la un vot.
4. La subscrierea acțiunilor se va vărsa 30% din capitalul subscris și câte 25 Lei de acțiune ca spese de fondare. Restul se va vărsa în timpul și ratele ce le va fixa Consiliul de administrație.
5. **Terminul de subscriere este până la 25 Aprilie a. c.**
6. Fondatorii își rezervă dreptul de a cenzura și a selecționa acțiunile subscrise și de a fixa mărimea capitalului și peste suma de Lei 3.000.000. Totodată fondatorii își rezervă dreptul de a numi primul Consiliu de administrație pe durata de 3 ani.
7. Subscrierile de acțiuni se fac la banca „Patria“ din Blaj, la „Banca Comercială și Industrială din Valea Târnavei“ Dicosănmărtin și în biroul notarului public din Blaj.
8. **Adunarea generală de constituire se va ținea la 1 Mai a. c. la orele 3 p. m. în sala Hotelului Central Handrea, cu următoarea**

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării și constituirea biroului.
2. Hotărârea asupra constituirii societății.
3. Desbaterea și aprobarea statutelor.
4. Aducerea la cunoștință adunării generale a Consiliului de administrație numit de către membri fondatori.
5. Alegerea comitetului de cenzori.
6. Descărcarea membrilor fondatori de gestiunea lor în legătură cu fondarea societății.
7. Fixarea marcelor de prezență.
8. Eventuale propuneri.

Subsemnații membri fondatori, prin aceasta invităm pe toți cei ce se interesează de prosperitatea economică a acestui ținut să subscrie din acțiunile prezentei emisiuni.

BLAJ, la 18 Martie 1927.

Ioan Costea m. p.
cerealist, Blaj.

Dr. George Borșan m. p.
notar public, Blaj.

Andrieu Fărcaș m. p.
comerciant, Blaj.

Dr. Emil Folea m. p.
advocat, fost prefect,
Dicosănmărtin.

Nicolae Costea m. p.
advocat, București
(Str. general Praporgescu 11).

Dr. Vasile Hâncu m. p.
medic, fost deputat
Hunedoara.

Iosif I. Hossu m. p.
inspector agronom, Blaj.

Nicolae Mârza m. p.
comerciant, Blaj.

Vasile Avram m. p.
comerciant, Blaj.

Victor Neamțiu m. p.
preot, Șoroștin.